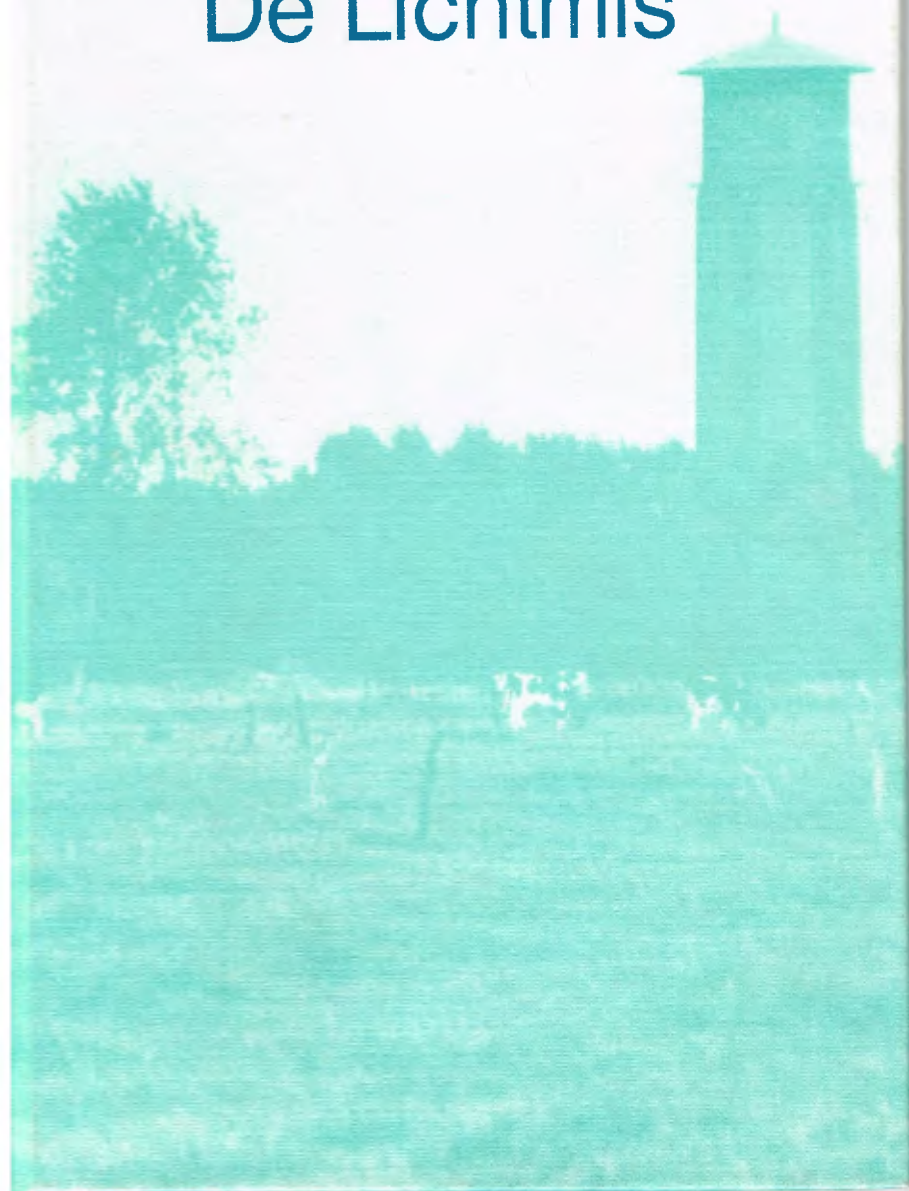

Johan Veenstra

De toren van De Lichtmis

Johan Veenstra

De toren van De Lichtmis

gedichten

Een uitgave van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte,
Oosterwoolde, 1988

Disse utgifte wodde, wat de centeraasje angaat, mit meugelik
maekt deur et Perveensiaal Bestuur van Friesland

CIP-GEGEVENS KEUNINKLIKE BIEBELTHEEK,
DEN HAAG

Veenstra, Johan

De toren van De Lichtmis / Johan Veenstra.

Oosterwoolde: Stichting Stellingwarver Schrieversronte.

ISBN 90 6466 056 5 geb.

SISO *- di 877 UDC 82-1

Trefw.: gedichten; oorspronkelyk - Stellingwarfs.

SSR-53

Niks uut disse utgifte mag opni'j drokt en/of eupenbaor maekt
wodden op wat veur meniere dan ok, zonder dat daor van te
veuren schriftelik goedvienen veur geven is.

No part of this book may be reproduced in any form, by print,
photoprint, microfilm or any other means, without written
permission from the author.

© Johan Veenstra, Ni'jhooltpae

Omslag: Sietske A. Bloemhoff, Oosterwoolde

Zetwerk: Trijnie Gibcus-Telkamp, Oosterwoolde

Drok: Van der Meer B.V., Oosterwoolde

ISBN 90 6466 056 5

Van de 52 gedichten in disse bundel bin 20 eerder verschenen in de *Liwwadder Kraante* (Lyrische Courant), *De Owend* en de *Friese Schrieverskelinder*

veur p.

I verlangst

Veertig

Dommet dan bin 'k veertig,
dan prakkezeer ie wel es even
en hej' wel es een bujje,
die je soms zomar daenken lat:
Eins ha'k wel graeg
een zeune had.

Een kiend om veur te leven,
om dingen deur te geven
en zo eer draod te weven
tussen vroeger en laeter.

En 'k bin d'r eins wel wisse van,
wat hawwe oons vermaekt.
Zwurven op 'e Zanen,
beinseld deur de lanen,
zien knoesien in mien hanen,
mien kleine kammeraod.

Mar leven is seins notsig,
et weert je wel es tegen.
Soms zonne en soms regen,
et ruult mar krek zo 't ruult.

En dommet dan bin 'k veertig,
dan prakkezeer ie wel es even
en hej' wel es een bujje,
die je soms zomar daenken lat:
Eins ha'k wel graeg
een zeune had.

Reddinge

Soms zo'k zo graeg
reddinge holen willen.

Mien leven in ien keer
hielemaole opschonen.

Et hoge grös mi'jen,
de polleboel snuuien,
et dooie hooft kappen.

Om uutzicht te kriegen
en een glop naor de wereld.

Mar ik bin bange,
want stel je veur,
da'k mi'je, snuuie, kappe,
en dat d'r dan toch
gien uutzicht is.

Daoromme blift alles
de hieltied bij 't oolde.

Ik here de zende niet,
ik scharp et snumes niet,
ik sliepe de biele niet.

Ik blieve zitten
mit een haandvol dromen.

Op 'e zwarf

Ik zuuk vergees, ik vien mien beppe niet,
et zuken het vanzels ok kwaolik zin.
Ze was al weg veur ik geboren bin,
een meenskeleven leden raekte z' al uut de tied.

Ik ken heur inkeld uut de alledaegse praot
van oolde kunde, zo dunne mar is oonze baand.
En in een hoolten lieste an de waand
't petret, daor zij as jonge vrouw op staot.

Teebee, een tentien buten op et arf
van 't oolde huus, daor a'k zoveul om geve
en ommestruun, naor mien verleden op 'e zwarf.

Ik zuuk vergees, ik vien mien beppe niet
en wonder is 't, hoe langer as ik leve,
hoe meer en meer as mi'j dat spiet.

Witte doeven

Zonder daj' d'r arg in hebben
weet ik waj' me vertellen zullen
zomar op een dag.
Misschien dat et nog een jaor duurt,
misschien dat et ni'je weke is.
Mar zomar op een dag
zuj' me zeggen daj' vot gaon.

En dan za'k je missen,
meer dan 'k now bevatten kan.
Mar as 't zoveer is
za'k je lachende de haand geven.
Ik zal mien gevulens verbargen,
ie zullen niet weten
hoe zeer as 't me doen zal.

Jow husien van hool-an,
daor we meziek dri'jden
van Lionel Richie
zal mien vlochtplak niet meer wezen.
Lief an lief verschoelde 'k me daor
veur de wereld, de waorhied
en veur mezels.

Ik zal an je daenken aj' vot binnen
en in mien gedaachten
za'k witte doeven los laoten.
Iedere dag iene,
as een teken van leven,
as een teken da'k bestao,
veur jow aj' dat willen.

Koekoekslied

De koekoek zingt
een lietien van verlangst.
Een betien schrutel nog
ropt hi'j flaaikende
om de zoemer.

Mar de laeste zoemer
liekt veurgoed veurbi'j.
Alliend een vere echo
roest kwaoliek heurber nao
in een haandvol schulpen.

Sund die zoemer
versleten de illusies.
Vergeten is 't gevuul
van een haand
deur mien haor.

Et lietien van de koekoek
is mien laeste hoolvaaste.
Mar zo now en dan
blijft hi'j stoeken
in zien eigen naeme.

Ik hool de aosem in,
want as de koekoek
zien naeme verget,
zal et nooit weer
zoemer wodden.

De liester zingt

Et zal winter wodden
zonder jow.

Ik schroeve de kachel op,
stoppe de kieren dichte
en slute de gedienen.

Douk za'k onderstoeven
in een foele sni'jjacht,
as een klobbe bevroezen
in mien eigen ik.
En de zunne
zal warkeloos toekieken.

Misschien dat et lange duren zal,
mar... op een dag za'k overleven,
de kilte te boven kommen,
ontdujjen aj' weer veur me staon.

As toerissinge
maek ik now een kruke klaor
veur et bedde dat jow locht
amp'ran nog vaaste hoolt.

Et zal winter wodden
zonder jow.

De liester zingt
de koolde al integen.

In mien gedaachten

In mien gedaachten
za'k altied
naor je toe.

Ik bestrieke et vuur,
hael et goed van de lienen,
grundele de deure
en slute de blienen.

In mien gedaachten
bin 'k iene aandere
as mezels.

Ik kroep uut mien hule,
spring uut de baand,
loop over bomies
op onderstruupt laand.

In mien gedaachten
bin 'k altied
zomar bi'j je.

Woord

Wat zuuk ik eins,
wat jaeg ik nao,
wat maekt me seins
zo stille en bedrokt?

Zuuk ik mezels,
mien eigen ik?
Wat west het,
't verleuren paradies?
Of wat nog komt:
meitied nao de winter,
zwelvers uut et zuden,
klokken die verluden
of staorig smultend ies?

Et paradies van doe
ligt diepe votdeuken
tussen boswallen.
Et huus en de stallen,
bemoest en verweerd,
kneusd en bezeerd,
roeg bladderende varve.
't Verlöst hiel staorigan,
de lange jaoren deur,
zien oolde kleur.

Ik vuul me as et huus,
votkreupen in mezels
moet ik leven,
omda'k bin, die 'k bin.
Mar soms kan et daegen
hongerig knaegen,
een twiede netuur,
zuken...

Zuuk ik een spoor,
een vasse prente
in de sni'j,
markteken in de boom,
die speerd wodt
veur de biele,
zuuk ik een droom?

Een woord misschien,
zuuk ik een woord?
Jow stemme deur de tillefoon:
Koj' dommiet even an,
ie weten wel wat a'k bedoel,
ik zuuk verschoel,
li'jte veur de wiend.

Veur aanker gaon,
jow briede bedde,
vlochthaeven van hope.
Een aai deur je haor,
de locht van je lief,
haost zonder geluud
verken ie mien huud.

Ik zocht een woord,
jow stemme in et duuster:
ik hool van jow.

Trein

Et leven is een trein,
een dinderende intercity
deur de tied.

Schriil verlochte perrons
nugen soms om uut te stappen,
mar keer op keer
bedaeenk ik me weer.
Ik zol ja gek wezen
de vremde in te gaon,
om daar verleuren
an de kaant te staon.
Ik blieve op mien eigen stee
zoas et altied was,
mien plakkien
aachter 't glas.

Mit et gezicht op 'e wereld
zie 'k hoe et leven
flitsende veurbi'j schöt.

As ik oold bin

As ik oold bin en verlaoten
en d'r meest in ommetieze,
as ik dwele in de dieze,
wi'j' dan nog es mit me praoten?

As ik traoger wor as traoge,
alles altied drekt vergete,
honderd keer etzelde vraoge.

As ik niet meer daenken kan
en je naeme niet meer wete,
koj' dan nog es bi'j me an?

Zeg je naeme in mien oor,
misschien bin 'k dan wel hiel even
in dat laeste stokkien leven
veur een tel op 't goeie spoor.

Mariabeeld

Motregen en baklocht
en et geluud
van een hiese koopman
op 'e rommelmark.

Verleuren tussen
blik en diggelgoed:
een ofdaankt Mariabeeld
vol stille liefde.
Mit een iewige glimk
en mit verstiend verlangst
naor wat as was.

Wierook en keerslocht
en et geluud
van een zuver Te Deum
in een volle karke.

II dörp

Is dit mien dörp?

In fladden heur ik seins
oonze kienderstemmen nog
op et schoeleplein:

Jonges, gaoj'm vandemiddag mit
een hutte maeken in de bos?
Witte zwannen, zwatte zwannen...
Meug ie niet van je mem mit om
hooft te togen veur 't paosvuur?
Van 't zoemer gao 'k misschien
uut-van-huus naor Blesdieke!
Witte zwannen, zwatte zwannen...
Wessel het mit Lutske!
Wessel het mit Lutske!

En aj' now de stemmen heuren:

Jongens, gaan jullie vanmiddag
mee crossen in het bos?
Rocking the trolls tonight...
Mag jij niet van je moeder
mee naar jazzballet?
Waar gaan jullie heen,
naar Rhodos of Mallorca?
Rocking the trolls tonight...
Monique loopt met Erik!
Monique loopt met Erik!

Ik bin niet uut op nostalgie,
gien zuuthooft veur een cent,
gien mesjesteren pofbroeken,
gien inklappen en leesplaankies,
mar 'k vraog me in verwond'ring of:
Is dit mien dörp?

Dörp I

't Liekt seins mien dörp niet meer,
die huzen hier bi'j omme.
't Is as een stiekem blussien wiend
hiel staorig deur de jaoren
et oolde votwi'jd het.
En mit nog iene hael
zal 't laest van vroeger wieken.
Verlös van meens en tael,
daor gienend douk van wet.

Mien oolde boerehuus
staot oftugd op et hiem.
Et ligt in coma tussen hoge wallen,
gien koe die bi'j et hekke beult,
gien kiend dat op zien toolter speelt,
gien mem die daor de prikken hakt.
Et waacht mit alle blienen dichte
et kommende veurjaor of
as 't stadsvolk wakker wodt.

Alliend de pietereulieman
brenge krek as vroeger jaoren
iens in de veertien daegen
zien finkelwaeter rond,
alliend now zonder hond.
En lat et dörp van tied tot tied
een fluust'rend wiesien zingen
van al die oolde dingen,
van poere nostalgie.

En een laeste kammeraod,
die wiezer is misschien,
niet vuult wat as ik vuul,
verkiest de grote stad.
En 't ienigste wat hi'j me lat
is 't zangerende toek'ren
van et geluud dat
drie keer daegs over et dörp
zien stille weemoed slat.

Deur et bevreuren glas
zie ik mien eigen wereld,
die kwaolik uutzicht bödt.
Ok al perbeert et laogien sni'j
vertwiefeld nog een keer
om al et oolde zeer
wat schaemel te verbargen.
Totdat et kleine dörp
him dommiet zels verlödt.

Dörp II

Et dörp moet groter wodden,
dat hebben de planners pland.
Mit et gevuul op nul
is heur soms niks te bot,
zi'j zien de dingen groot,
et volk zit in de boot.
Et dörp moet groter wodden,
et oolde karkhof vot.

De meensken die d'r liggen
hebben al te lange legen
en de vertrouwde naemen
op heur verweerde stienen
wo'n douk an gruzels slegen,
as hadden ze nooit bestaon.
En zo zal 't wieder gaon.
De bomen die wo'n rooid,
de greven eupen ropt,
de bonken bi'j mekere zocht,
de stielen en de stangen
van 't hekkieswark verkocht
an de ooldiezerman.
En over mennig jaor
wet gienend d'r meer van
dat hier een karkhof was.

...deze niet,
want dooien praoten niet.

Cel

Dit dörp dat is mien cel
en mooier cel bestaot d'r niet.
Ik bin mien eigen rechter
en as een kleine held
heb ik mien vonnis veld,
veroordield tot mezels.

De eerstkommende jaoren
hool ik hier et heufd
echt nog wel boven waeter.
Mar a'k d'r laeter
alliend in ommeproezen moet,
dan bin 'k d'r niet zo wisse van,
a'k et dan nog redden kan.

Misschien bin 'k wel te wieke
en perbeer ik daoromme
mien leven vot te schrieven,
om in de bienen te blieven,
mar et pepier, hoe leeg now nog,
raekt ien keer vol.

Dit dörp dat is mien cel
en die gevangenis die wi'k nooit kwiet,
want mooier cel bestaot d'r niet.
Mar of en toe, hiel of en toe
komt et gevuul me soms te nao,
da'k staorigan, hiel staorigan
een betien naor de bliksem gao.

Geef mi'j mien karkien mar

Geef mi'j mien karkien mar
in et vertrouwde dörp
as Hi'j me dommiet haelt: de Dood.
Al is 't geleuf van me
niet biesterbaorlik groot.

Geef mi'j et orgel mar,
blinkende in 't zunneloct
deur hoge raemen henne.
Mit psalms daor ik de woorden
misschien niet iens van kenne.

Geef mi'j de dregers mar,
de meensken uut de buurt,
die as dit wark nog willen.
En onder 't kleppen van de klokke
mi'j naor de groeve tillen.

Geef mi'j et karkhof mar
mit zien bemoste stienen
en naemen zo vertrouwd
en zo geweldig eigen,
da'k thus bin, goed beschouwd.

Gien crematorium veur mi'j,
febriek van ofgemeten rouw.
Ik raeke van mien stok
mit Mieke Telkaamp op verzuuk,
Mozart as 't wil op goed gelok.
Geef mi'j mien karkien mar.

Dörpsgek

De meensken lachen
om vrende Pieter,
omdat Pieter
zegt wat hi'j daenkt,
lacht as hi'j bliede is,
goelt as hi'j goelen moet,
omdat Pieter
leeft naor zien gevuul,
en dan bi'j' gek,
zeggen de meensken.

III kiend

.....

.....

Kiend

Soms wo'k nog da'k et kiend was,
et joongien mit de autoped,
et oolde boerehuus,
de verhaelen van Klaosien,
de koenen op 'e stal,
iekmulders in de wal,
op 'e schoot bi'j mem en veilig thuus.

Et joongien mit de krullen,
dat doodgewoon gelukkig leek,
lachende naor laeter keek.
Mar laeter, zegt een dichter,
het stiekem gister west.
En wif en wikkerdewik
staot et joongien van doe
in de wereld van now.

Zwiemelig op 'e bienen
perbeert hi'j groot te wezen.
Himzels niet te verliezen
en stiekempies de hieltied toch
een betien kiend te blieven.
Mar hi'j moet zo vaeke kiezen
en kiezen dat dot zeer,
dat markt hi'j keer op keer.

Soms wo'k nog da'k et kiend was,
mar groete nao groete
wodt et kiend een vremde.
Et oolde boerehuus staot leeg,
de autoped is schroot,
de iekmulders bin dood,
Klaosien is al lange uutverteld...

Oolde schoele

'k Bin weer kiend in d' oolde schoele,
'k zit weer in de baank veuran.
't Is as staot de wereld stille,
'k heb d'r duzend dromen van.

'k Zie et plein, de ekkelbomen
mit et grote eksternust.
Boven in et veerste puntien,
gienend die zo hoge dust.

'k Roek de oolde kolekachel,
'k pruuf de smaek van zuuthoolt weer.
En ik zol graeg knikk'ren willen,
mar ik heb gien knickers meer.

Bruun verrookt, de schoeleplacte,
jaorenlaank op 't zelde stee,
ligt et zeilschip, zwaor belaeden,
op 'e ree van Bantam ree.

En ik zing die oolde vassies,
hiel de schoele vol geluud.
En de stemme van de juffer,
die klinkt boven alles uut.

Stemmen uut een kienderwereld,
lange leden en veurbi'j.
Mar mien dromen he'k nog over
en die bin allieud van mi'j.

Veur Claudia

mien sponsordochter in Brazilië

'k Heb veur jow een klein kedogien
dat as in dit pakkien zit.
'k Kreeg et zels doe 'k lieke oold was
en wat wa'k d'r bliede mit!

't Is een boekien vol mit dieren,
blaeder et mar stiekem deur.
Ziej' de vleermoes en de oele,
kommen die bi'j jim ok veur?

Woj' niet stille van de hoppe,
die zien vooltien drinken lat.
En de kikker, dikk' en deftig
op een drievend paampelblad.

't Is as heur ie, aj' zo kieken,
't haentien kri'jen van plezier.
En et jonkien van de tieger
is haost krek een spelgoedder.

Mar et aldermooiste plaetien,
dat vun ik altied as kiend:
onweersvoegels boven 't waeter,
op 'e vleugels in de wiend.

'k Hoop daj' je vernuv'ren zullen,
dan het Sunderklaos gien spiet.
En daj' uren prenties kieken,
krek as ik dee indertied.

Lottie

Ik zie je nog, we weren kiender
en speulden zorgloos mit de tied.
We zollen altied kiender blieven,
et was een droom, meer was et niet.
Een film mit vertraogde beelden,
we wussen nog niet van 't geveer,
dat loerende om de hoeke keek,
wi'j speulden inkeld mit mekeer.

'k Zag je de ere daegs de straote
langes gaon naor et station.
'k Ston an de diek, zo dichte bi'j,
dat a'k dat wol je raeken kon.
'k Zag de benauwdens in je ogen,
die gele steern mit 't woortien Jood.
Een razzia op lochte dag,
jim weren Jood en mossen dood.

Ik weet niet hoe et veerder gong,
et was veur 't laest dat ik je zag.
'k Kan inkeld raoden wat d'r kwam,
naoda'k je lopen zag die dag.
Gien meens die me vertellen kan
hoe 't onderwegens mit je was.
De trein, de reize naor et kaamp,
et hoge stiekeldraad, et gas...

Wat kon ik doen, ik was een kiend
dat goelende langs de straote ston,
omdat ik jow veur onderweg,
de reize laank, niks geven kon.
Mar dit gedicht, dat is veur jow,
een lietien waor a'k jow bezing.
Een vassien dat jow naeme dreegt,
goed veertig jaor herinnering.

Winterbujje

Meert, een laete winterbujje,
de sunne vot, et schaad zien zin.
Et gromt uut donkergrieze wolken,
de wereld hooft de aosem in.

Een boom perbeert de sni'j te keren,
zien takken brieduut in de locht.
Een liester vlut onder de hede,
waor hi'j verschoel en waarmte zocht.

En onofzienbere koppels gaanzen
gaon lege op et noorden an.
Alles vlocht, alliend een fietser,
die mient dat hi'j 't verzetten kan.

Haost targende maekt hi'j een spoor,
een vasse vore in et pad.
Hi'j ploegt de witte bujje deur,
die 't dan nog hadder sni'jen lat.

Ik stao veur 't raem en bin weer kiend,
as vroeger, thuus bi'j mem en heit.
Et witte wonder van mien jeugd,
moej' kieken, mem, et sni'jt, et sni'jt...

As zij mien mem west was

Ik heb heur lessend zien,
die vrouw van om de dattig.
Bij toeval eins, een tel of wat
zag ik heur zomar staon.
En zonder wat te zeggen
keek ze me even an,
zoda'k niet meer vergeten kan
wat as ze me vertelde.
Doe is ze veerder gaon,
een plaetien vol ellende.
Zij en et kiend
in die godvergeten bende.

Die vrouw van om de dattig,
as zij mien mem west was,
dan was ik ja dat kiend.
Dat kleine bonkerak
mit grote, holle ogen,
daor as de dood al haost in blonk.
Dat zachies uut et leven zonk,
grif naor zwiet en etter stonk
en vergeven was van moggen.
As zij mien mem west was,
dan wa'k een kiend van drie
mit een gezicht van honderd jaor.

As zij mien mem west was,
dan bongelde 'k op heur rogge.
Dan wawwe op 'e vlocht
veur weer een ni'je oorlog.
Veur vuuf jaor zonder regen
langs zaanderige wegen,
God wet waor as naor toe.
En haelden we een kaamp,
waor nog wat ries of maelbrij was,
dan hullen we de dood
in hitte en in stof
nog even van oons of.

Een kiend dat niet meer speulen zal,
dat iensen niet meer beulen zal,
dat bongelt in de wiend
en branend hiete zonne.
Een kiend van drieje pas,
doe docht ik, doe 'k dat zag,
as zij mien mem west was,
die vrouw van om de dattig,
dan was ik ja dat kiend.
Dat kleine bonkerak
mit grote, holle ogen,
daor as de dood al haost in blonk.

Toekomstige bestelling

Wij willen eins een kiend,
zee de man.
Een aorig joongien,
zee de vrouw.
Blaank,
blauwe ogen,
lochtig haor,
niet te licht
en niet te zwaor
en zonder mankementen.
Let mar niet op 'e centen,
we kun et wel betaelen.
Gien eupen roggien dus
en ok gien haezelippe
en malle ziekten laeter.
Gien aids of kaanker
of nao verloop van tied
zoe'n lastig kwaoltien
mit et waeter.
En 't moet gien drinker wodden,
gien drugsgebrucker
of een roker.
En slim beslist
gien rere onruststoker.
Vanzels gien homo,
zee de man.
Gien kraecker
en gien staeker.

Een echte kerel dus.
Alles d'r op,
alles d'r an.
Mannelik en stark
en goed in sport.
Geschikt veur kundig
en belangriek wark.
Een knappe kop,
intelligent,
kotom, now ja,
een mooie, kaante,
kreerze vent.
Dat kan toch allemaole
tegenworig in een wip?
Zels zonder wip,
lachte de dokter
vol begrip.
Mooi, zee et wiefien,
ik weet nog goed,
in memmen tied
waj' van dat
kiender kriegen
zo hiele lekker niet.
Soms zo verhipte mu
en slop seins
as een dweil.
En de komputer rattelde:
Sieg Heil, Sieg Heil, Sieg Heil...

Onderwegens

Onderwegens naor Zwolle,
op 'e autosnelweg,
kwam ik mezels tegen.
Mien aandere ik
zonder de ballast
van de jaoren deur.
En wat stelde et
een schaemel betien veur:
veertig jaor wezen,
groot wezen,
volwassen wezen.
In et spiegelglas
was de benauwdens
de hiele tied te lezen
en ik zag
wie as ik aenlik was:
een groot, bang kiend,
verdweeld van thuus,
dat naor zien mem toe zol
in 't ziekenhuus.

IV naosten

.....

.....

De toren van De Lichtmis

I Henne

Et gong niet langer op et laeste,
de piene gong te slim te keer.
't Vertekende je hiele wezen,
ie weren haost mien mem niet meer.

Genaodeloos wodd' ie een aander,
je fleur, die raekt' ie zomar kwiet.
Een oolde vrouw, mu en krebentig,
mit trieste ogen, vol van spiet.

Zo wi'k niet langer leven, zeed' ie,
't het allemaol zo weinig zin.
A'k morgens in de spiegel kieke,
zie 'k da'k een oolde stumper bin.

Now zwiegen we, de automoter
is 't ienigste da'k heuren kan.
De stompe toren van De Lichtmis
geft oons de weg naor 't zuden an.

II

Zwolle-Noord

Ie liggen stille en ie soezen,
soms kreun ie even, dot et zeer.
En doej' de ogen traoge eupen,
'k heb dust, zeg ie, dan slaop ie weer.

Helgrune lochies op een beeldscharm,
die daansen hiel gestaodig deur.
Jow aosem, soms een betien snorkende,
is 't ienigste wat a'k now heur.

Een stille middag in oktober,
hiel of en toe een inkeld woord.
De regen drupt ri'j langs de raemen
van 't ziekenhuus in Zwolle-Noord.

III

Weeromme

Veurbi'j, 't is eindelijk veurbi'j,
de snelweg schöt onder oons vot.
De stad vervaegt al achter oons,
de plaknaembodden hot nao hot.

Ik ken de naemen van die bodden,
ik bin dit pad zo vaeke gaon.
Die lange ritten deur et duuster,
niet vot te daenken uut mien bestaon.

Now is et dag en is et lochtig,
een schiere zonne staot boven 't laand.
Hiel ongemurken kiek ik naor je
en striek je zachies over de haand.

Je ogen glimken en ze zeggen:
Ik hoop da'k now weer leven kan.
De stompe toren van De Lichtmis
geft oons de weg naor huus toe an.

Mien lege huus

In 't vaele locht zie 'k je gezicht,
hiel onverwaachs dan bi'j' d'r weer.
Hoe lange he'k je eins niet zien,
wanneer waj' hier de laeste keer?

Ik weet et wel, de tied die vligt,
een maond is ommes zo veurbi'j.
En disse naacht maekt vule goed,
tot morgenvroeg dan bi'j' bi'j mi'j.

Mar ondaanks jow bin 'k toch alliend,
as op een eilaand veer van hier.
As deur een kleurig waes van rook
zie ik je drinken van je bier.

Ik weet ja dat et nooit wat wodt,
dat keer op keer 't gelok verstomt.
As uut et oost et donker vlocht
en staorigan et daglocht komt.

Want in de morgen gaoj' weer vot,
weeromme naor je eigen thuus.
En klinkt de echo van de naacht
verleuren deur mien lege huus.

Kust van Apollo

Twie weken laank
schreef ik jow naeme
in et zaand,
zochten we nuunders
langs et strand
en dronken we ouzo
in et tentien van Elena,
om te redden wat as
d'r nog te redden was.

Mar op 'e laeste aovend
verdronk de zonne
in wolkens van waeter
en de vloed
spulde alle hope vot,
de maskerade
was iniens veurbi'j.

Now lig ie naost me,
as een vremde,
en jow aosem
liekt op et geroes
van de golven,
mar ie sleupen al,
veurda'k vraogen kon
hoe as jow naeme is.

Greveri'je

Schrieven over mezels
is laoge veur laoge
mien verleden opgreven.
Spitte veur spitte
zangerig zeer blootleggen.
Diggels van vroeger
naor boven haelen.
En een protte
passen en meten
of d'r nog wat
van te macken is.
Die greveri'je
aordt blikber nao:
mien pake was veenarbeider.

Schoelefoto

Pake het een schoelefoto,
riegels kiender naost mekeer.
Op 'e lei staot negentiennegen,
't is jaoren her, et komt niet weer.

Soms vertelt hi'j van dat plaetien,
want hi'j wet d'r alles van.
Pake die kent alle naemen,
ien' veur ien' wist hi'j ze an.

Gekke Reinder, grote Pieter,
Meint van Piers en Roelf van Sloot.
En dat maegien daor in 't midden,
dat is beppe, die is dood.

Hoeveul bin d'r nog van over,
aj' ze tellen, mar een peer.
En as we nog even waachten,
dan is d'r gieniene meer.

Dan bin alle schoelekiender
naemloos votvlocht uut de tied.
Wat as blift dat is de foto,
mar die kent de naemen niet.

Kiender uut et dörp van pake,
waor as hi'j zo graeg van praot.
Mit een glimk en stille weemoed,
dat de tied zo vlogge gaot.

Oolde kammeraod

Marc 6-12-1979

Iniens waj' ziek, laj' zomar daele
en vot-en-daolik leek et min.
Ie konnen niet meer staon en lopen
en 't eten wol d'r niet meer in.

Iniens waj' of, d'r was gien uutzicht,
een hond van meer as veertien jaor
moj' ok niet vule van verwaachten,
et kon now ienkeer niet weer klaor.

Een spuitien was daoromm' et beste,
et maekt onneudig lieden kot.
Vanaovend gaoj' veur 't alderlaeste
mit aachter in de auto vot.

Et helpt niet as ik hadop vluke
a'k mit je naor de veearts gao.
Al bi'j' dan mar gewoon een jachthond,
ie bin me toch wel slimme nao.

Iedere dag waj' blied' a'k thuis kwam,
waj' as een oolde kammeraod.
Ik zie je nog as klein, jong hontien,
dat mit me mit deur 't jachtveld gaot.

Eins mo'k niet janken om zoe'n aende,
dat spuitien dommiet, dat is goed.
Mar toch... ik moet d'r niet an daenken
a'k douk alliend naor huus toe moet.

Veurbi'j

Ik wus netuurlik dat et kwam,
ik heb et echt wel an zien kommen.
Ik murk werachtig wel hiel staorigan
hoe tussen oons de ofstaand gruuide
en tussen jim et ies ontdujde,
dat hi'j him meer mit jow bemuuide,
ik heb et allemaole zien.

Ik heb wel zien hoej' naor him keken,
de hieltied meer gelokkig leken.
Daj' him een aarm om de schoolders slegen,
hiel even seins een aagien kregen.
Een lachien soms, een oogopslag,
daenk now mar niet da'k dat niet zag,
ik heb et allemaole zien.

Mit mien beide ogen eupen
he'k je doe vraogd hoe as 't zat.
En doe hej' zegd dat 't gien zin meer had,
mar dawwe oolde kunde bleven
en daj' netuurlik gauw es schreven.
Och, ik wus vanzels wel dat et kwam,
mar schrok me toch verhipte lam.

En now bi'j' vot, et huus is leeg,
ik heb alle raemen van de flat
op 't alderwiedste eupen zet,
zodat je locht verwijt.
En om je stemme niet te heuren,
mezels een betien op te fleuren,
heb ik zokrek een plaete dri'jd...

Jeune homme nu

I Et Louvre

Zomar een zael en dan
iniens dát schilderij.
Hippolyte Flandrin:
Jeune homme nu
assis au bord de la mer.
Een jonge god bij 't waeter,
ik heur eerst tieden laeter
je stemme aachter mi'j:
Vien ie et ok zo mooi?

Die aovend al zie ik
et schilderij opni'j.
Eupenlik en vri'j
op jow kaemer.
Wat was die Hippolyte Flandrin,
a'k jow zo zitten zie,
een onbehulpen ameteur.
Wat stelde disse middag
eins mar een schaemel veurschot
op 'e aovend veur.

II

Rue de Mouftard

Twiehonderd nîje fraanken mar,
je pries veur iene naacht.
O nee, ik heb gien klaacht,
et liekt me haost te geef,
ie bin et meer as weerd.
In die museumzael
is jow kopie op grif wel
zeuven ton takseerd.
Mit een suppoost op elke
hoeke van de zael,
die waekzem zicht,
dat gienend an je komt.
Hier is gelokkig gien suppoost,
alliend et morgenlocht,
dat targende de naacht
veurbi'j gaon lat.
En dat de gildehuzen
an de straote toonber het
as douk de klokke slat.

III

Noordelik van Compiègne

Onderwegens naor huus,
noordelik van Compiègne
-waor de doeven lost wodden-
dindert je naeme
de hiele lange rit
nog aenden mit me mit.
Mar biels nao biels
rack ie veerder van me of.
En ongemurken zij' slieten
as de vergeten naemen
op 'e stienen van et hof,
daor de trein bij langes spoort.
Half verweerd een inkeld woord
van een vergese stried.
Herinnerings bin slietel,
kaf in de wiend,
petretties in een blok greniet,
een foto van een schilderij,
kopie van een kopie.
Jeune homme nu...

Pries

Ik ken je deur en deur,
'k verstao je zonder praoten,
je hiele doen en laoten
is me zovule weerd,
dat hej' mit goeie maoten.

Ik ken je zwakke plakken
en al bi'jt nog niet geweerd,
ze hebben je te pakken.
Mar moelkõrfd zeg ie:
Och, et vaalt niet altied mit,
ie moe'n een protte geven
om mit mekeer te leven
en alles het zien pries.

Et was jow ideaol
jow leven zo te kiezen.
Tegere mit die aandere
hiel staorig te vergriezen.
Mar vuuftien lange jaoren
bin zo niet vot te strieken.
Et dot de hieltied blieken,
ik blief je slimme nao.

En daarom speet et me,
doe 'k bi'j je was die dag,
da'k mit mien eigen ogen zag
hoej' in de stringen leupen
en zo je pries betaelden.

Slavante

De zonne scheen die dag,
de kestanjes van Slavante bluïden.
D'r veerden roeiers op 'e revier,
heur aarms zo krachting
as oonze vrundschop.

Now 'k een jaor laeter
bi'j je huus langes komme,
zie 'k aandere gedienen,
een vremd naemplaetien.

Die laeste aovend,
tussen deuzen diggelgoed
en lege kaasten,
vreug ie me
hoe a'k me vuulde.

As een peerd
mit een bliendkappe op,
he'k zegd.

Zol een peerd
mit een bliendkappe op
ooit et spoor weeromme
naor Slavante vïenen kunnen?

Zonder deurzicht

Waor bin de jaoren bleven,
dat ik je bedde dielde.
In et begin een betien schrutel
en niet zo botte haandig.
Ik was in 't grote leven
nog niet zo slim bedreven,
mar zoks dat leer ie rap.

En doe iniens op slag
mo'k zeggen wat a'k wol.
Opni'j alliend te blieven
of dat ik bi'j je kwam.
Mar die stap waogen durven
kon ik daenk' krek niet an,
al wa'k d'r iens niet wisse van.

Misschien he'k me verzind
veur hiel mien veerd're leven,
doe a'k je aovens belde
en zee: Ik kan et niet,
de banen hierde thuus,
et dörp, et oolde huus,
bin zo verhipte stark.

En now bin 'k leeg van binnen
en zonder ienig deurzicht
hoe as 't now veerder gaot.
Mar 'k vuul de zeerte al
as hi'j douk veur me staot
en aj' dan zeggen zullen:
Dit is mien kammeraod...

Wees op je eupenst

Zundagsmorgens rieden ze
mit een luxe waegen de straote in
en kommen an de deure.
Een man, een vrouw, een kiend,
biebelteksten wi'jen in de wiend.
Ze zeggen dawwe in zunde leven,
jow en ik, kammeraod.

Ze praoten over liefde,
mar zollen ze weten wat dat is?
Ze praoten van heur god,
een vremde oorlogsgod
in schrille, bonte kleuren,
die 'k liever mar niet kenne.
Ik slute gauw de deuren.

As d'r mar genoeg gekken binnen,
en ik maek me gien illusies,
dan kun luxe waegens
zomar op een keer
veraanderen in overvalwaegens
en rieden ze de straote in.
Een oold geluud, een ni'j begin.

Et is eerder gebeurd, kammeraod,
wees daarom op je eupenst.
Hool altied de waacht,
luuster naor et geluud
van auto's in de morgen
en auto's in de naacht.

Leven

Ziek wezen,
lange ziek wezen
is niet allierend
mar ziek wezen.

Et is onbegrip tegenkommen,
schoolderophaelen,
voege praoties heuren
van of 't zo slim wel is
aj' je veur doen.

Et is meensken verliezen,
meer meensken verliezen,
nog meer meensken verliezen.

Meensken,
die heur kammerraoden nuumden,
die heur oolde kunde nuumden,
die heur naosten nuumden.

Mooie naemen
veur as 't je goed gaot,
aj' mitdoen kunnen,
feestvieren kunnen,
overall bij wezen kunnen,
leven kunnen,
zoas zij dat numen.

Tot uiteindelik
de inkeling overblijft,
die deur een simpel woord
of deur hielemaole
niks te zeggen
vulen lat
wat leven echt betekent.

Hoog waeter

De haeven is verzaand
deur de jaoren,
et schip dat vrundschoep hiette
is vaastelopen,
't was al te laete veur een s.o.s.

Een lange riegel baokens
an weerskaanten
van de veergeule
wist et pad weeromme
naor et volle leven.

D'r zal nog zwaor weer kommen,
alle zeilen za'k bijzeten moeten,
mit mien euliegoed an
waacht ik huverig
op hoog waeter.

Vlochtelingen

We vlochten tegere,
de eerde staot vonkend' in braand.
De zonne schöt vuur
en verschruuit alle leven op laand.
De zee liekt van zulver,
de golven van kwik en van lood.
De doeve is vlochtlam,
de vrede op starven nao dood.

We gaon deur een mistige wereld,
ik ken je niet meer.
Ik vuul me een vremde,
de reize is lange en veer.
'k Weet niet wat we zuken,
we raeken mekaander haost kwiet.
Verleuren illusies en dromen,
verlangsten en spiet.

We bin onderwegens,
totdat et rondomm' duuster wodt.
Kiek niet meer weeromme,
eers gaot et me krek zoas Lot.
Dan raek ie verstiend,
en wat he'k an jow lichem van zoolt.
Verbarg je gezicht in mien haor,
want de naacht die wodt koold.

En toch, aj' goed luustren,
dan zweeft een gedicht deur de naacht.
Van hope op leven,
daor as men al iewen op waacht.
Ik fluust're de woorden,
ie neuriën een wiesien d'r bi'j.
De wiend nemt et mit
en de liefde wint d' hieltied opni'j.

Witte zwannen, zwatte zwannen

'k Vere mit de boot van morgen
van mien eilaand naor de wal.
Naor een laand van ni'je hope,
daor a'k veerder leven zal.
Onweersvoegels zullen roepen:
Blijf toch hier, niet wieder gaon.
Mar ik wil ze niet meer heuren,
voegels kan 'k niet meer verstaon.

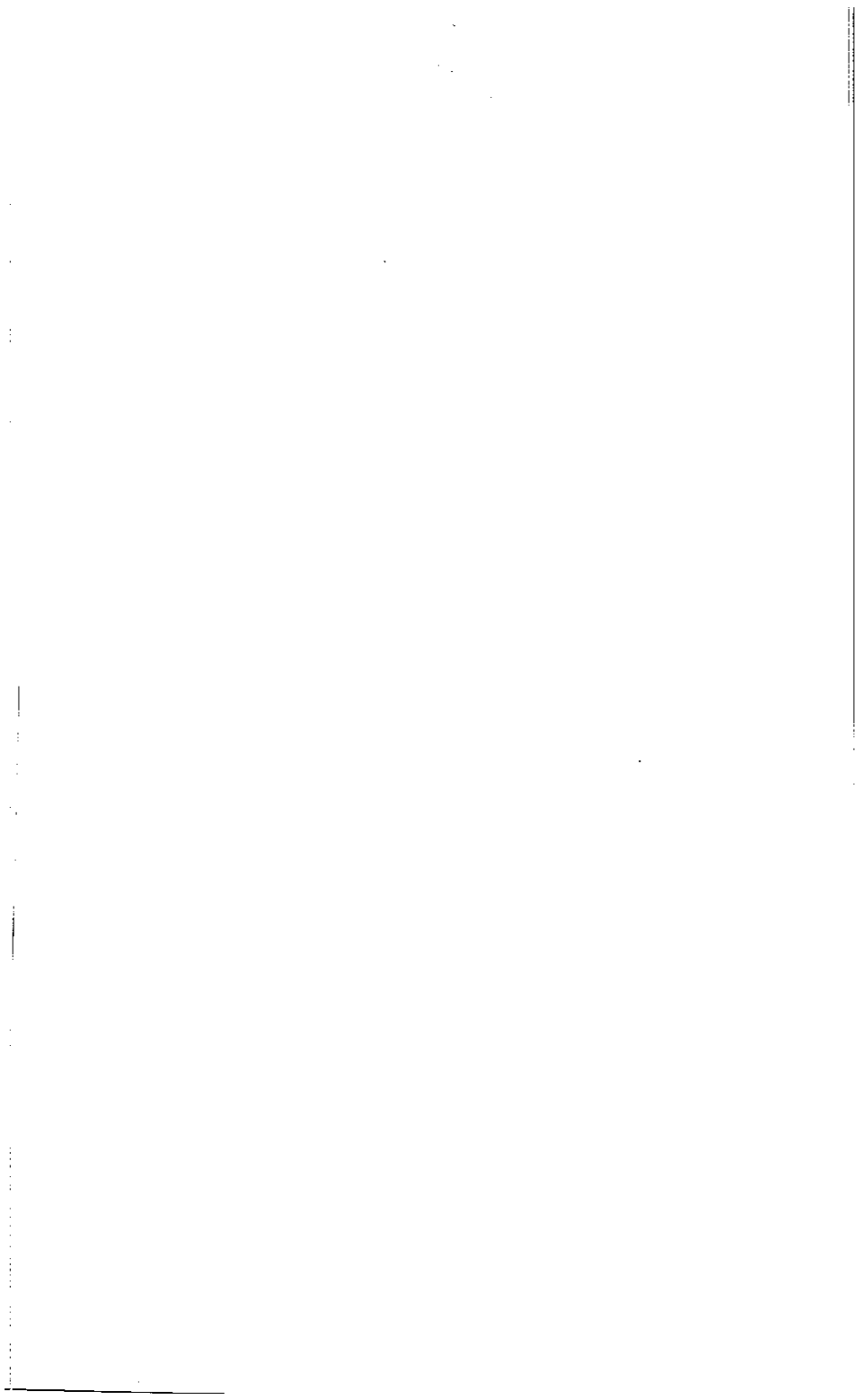
'k Zal nog wel es an je daenken,
want een meens verget zo niet.
Mar ie kun me niet bepraoten,
want ik hebbe toch gien spiet.
Kleine wereld zonder bliedschop,
op 'e greens van kwaod en goed.
Heur, de klokke lödt van verens,
dat ik ofscheid nemen moet.

'k Lope langs et stille waeter,
in de veerte locht de zee.
'k Luustre naor de witte nuunders,
wa'k as kiend zo vaeke dee.
Roezende fluust'ren z' een bosschop,
dat d'r komt een ni'je tied.
'k Zie grote slierten aovendnevel,
vlinders van de iewighied.

'k Laote niet zovule aachter,
niet bedrokt pepier is wit.
Vrunden die gien vrunden weren,
mien gedaachten neem ik mit.
Stille staon de ekkelbomen,
alle iekmulders bin dood.
Morgen gao ik op 'e reize,
over 't waeter mit de boot.

V ere meensken

Meensken

De meensken
zaggen zien traonen niet,
ze heurden
zien stemme niet,
doe hi'j heur bedaankte
veur veertig lange jaoren.
De meensken
zaggen alliend
et kleine toefien bloemen
op 'e kiste
en praotten d'r
schaande van dat d'r
gien kraanze of kon.

Paradox

Hiĳ hul van de netuur
en was al jaoren lid
van 't Fryske Gea
en van de bond die
tegen vivisectie is.
Hiĳ walgde van vrouwluden
in bontjassen,
aj' zaggen hoe die zeehonties
doodknuppeld wodden,
dan zoj' die wieven toch!
Hiĳ foeterde op die
verhipte rotjaegers,
die rieke streupers uut de stad,
die haezen in 't leger scheuten
en halfmakke fezaanten,
was me dat een wark!
Dat was gien wark,
poerlelk was hiĳ d'r omme!
Mar al die lelken bekwam
as hiĳ midden in de netuur
weer biĳ 't waeter zat,
want hiĳ moch zo
meraokelse graeg visken.

Lot

Doe ze trouwden
zeden de meensken
dat hi'j een lot
uut de lotteri'je
trokken hadde.
En dat was ok zo,
want Antien was een
mooi en helder jonk.
Mar now Antien,
nao al die jaoren,
inkeld nog mar jeuzelt
over heur rimmetiek
en heur spataoren,
now zeggen de meensken
alliend nog mar
dat hi'j een lot het.

Sleur

Vuuf ure,
thuus van 't wark,
een koppien sloppe thee,
de daegelikse vraogen:
-Hoe was 't op 't wark?-
-Wel goed-
-Was d'r nog ni'js?-
-Nee, niks-
-Is de kraante d'r al?-
-Onder et taofeltien-
-Jannie het ok beld-
Et risselen van de kraante.

Zes ure.
-Ik heb et eten klaor-
-Wat hej?-
-Boonties-
-Al weer?-
En nao et eten
zomar wat doezen
tot et journaal
van zeuven ure.
Van gewest tot gewest,
een koppien koffie,
de tillevisiekwis,
een koppien koffie
mit een eierkoeke,
Derrick,
een koppien koffie
mit wat chips.
En omdat ze mekeer veerder
niks te vertellen hebben,
gaepen ze es en zeggen ze:
-We mossen mar op bedde-
as nao et laeste journaal
de stilte vaalt...

Et geliek van tante Jantien

As tante Jantien et
veur 't zeggen hadde
ston 't d'r hiel wat beter veur
in de wereld.

Dan kunnen al die zwatten
wel ophoepelen,
we moe'n dat spul ommes
mit mekaander onderholen.

En die kraekers en zo:
raprut, hakmak, schorremorrie,
de pelisie mag ja niks,
de zwiepe mos d'r over
en niet zo zunig ok!

Een kollekte veur de
aarme kiender in de Sahel?
Gien cent van tante Jantien,
God mag weten waor
dat geld terechte komt,
de wereld is deur- en deurmin.

Tante Jantien kan et weten,
ze lest Story en Privé
en stikt een keerze an,
waor blift de tied,
et is al weer advent.

Een keerze veur vrede,
veur een betere wereld,
gelok veur alle meensken.
Veur alle meensken,
die daenken en praoten
as tante Jantien.

Ze lopen deur Den Haag

Ze lopen deur Den Haag,
een prentien in de kraante,
een ploegien jonge kerels
van omtrent twintig man.
Zwat leren jek en haansken,
ik wor d'r bange van,
want ik weet waarom ze lopen
en waor as ze op hopen.
Dat smoesterige verleden
van wat heur maoten deden,
dat is heur ideaol.
En mit een bult kebaol
moet dat weer levend wodden,
daorum lopen ze deur Den Haag.

En as zij lopen blieven
en as wij zitten blieven,
dan gruuit et staorig an
en wat dat wodden kan?
Dan wo'n de schoenen leerzens,
dan stampt et deur de straoten
as wij ze lopen laoten,
dan galmt et deur Den Haag.
Dan gaon d'r glaezen stokkend
en wo'n d'r meensken sleugen,
die zij niet lieden meugen,
hierzo en in Den Haag.

D'r hebben treinen reden,
die hebben meensken votbrocht
van 't leven naor de dood.
Omdat ze aandere weren,
krek even aandere weren.
Ontelber bin de keren
dat die treinen reden
van hier naor Duutslaand toe.
En nao miljoenen dooien
ziej' now dat volk weer gaon.
As hadden Westerbork en Auschwitz
verempeld nooit bestaon,
now lopen ze deur Den Haag.
Et liekt niet waor te wezen,
mar dat prentien in de kraante,
't is zwat op wit te lezen,
ze lopen deur Den Haag.

En awwe niet waekzem binnen,
niet staon veur oonze weerden,
het alles wat we leerden
veur niks west al die tied.
Dan holen al die meensken,
die even aandere binnen
douk weer de aosem in.
Dat ploegien jonge kerels
is misschien et begin.
En awwe inkeld kicken
en uut gemakzocht zwiegen,
dan zullen ze mesjeren,
want zij' gaon over lieken,
ze lopen al deur Den Haag.

Liek as Levi

In veuroorlogs Stellingwarf
was doofstomme Levi
algedurig an de zwarf.
Mit zien honnekarre
ree hi'j van arf naor arf.

Zonder ien woord te zeggen
dreef hi'j zien haandel
en paste op zien tellen.
Verpatste diggelgoed,
kocht mudd'- en mollevellen.

't Was herwerts jaoren laeter
dat zien volk, pattie benauwd,
pattie gelaoten in 't begin,
de honnekarre verwisselde
veur 't spoor, veer Duutslaand in.

Lieke spraakeloos as Levi
bin ze zwiegende mitgaon,
doe ze veur heur stonnen.
Stomverbaosd dat zokke dingen
dus toch gebeuren konnen.

Inhoold:

I	verlangst	7
	Veertig	9
	Reddinge	10
	Op 'e zwarf	11
	Witte doeven	12
	Koekoekslid	13
	De liester zingt	14
	Woord	15
	In mien gedaachten	16
	Trein	18
	As ik oold bin	19
	Mariabeeld	20
II	dörp	21
	Is dit mien dörp?	23
	Dörp I	24
	Dörp II	26
	Cel	28
	Geef mi'j mien karkien mar	29
	Dörpsgek	30
III	kiend	31
	Kiend	33
	Oolde schoele	34
	Veur Claudia	35
	Lottie	36
	Winterbuije	37
	As zi'j mien mem west was	38
	Toekomstige bestelling	40
	Onderwegens	42
IV	naosten	43
	De toren van De Lichtmis	45
	I Henne	45
	II Zwolle-Noord	46
	III Weeromme	47
	Mien lege huus	48
	Kust van Apollo	49
	Greveri'je	50
	Schoelefoto	51
	Oolde kammeraod	52
	Veurbi'j	53

Jeune homme nu	54
I Et Louvre	54
II Rue de Mouftard	55
III Noordelik van Compiègne	56
Pries	57
Slavante	58
Zonder deurzicht	59
Wees op je eupenst	60
Leven	61
Hoog waeter	62
Vlochtelingen	63
Witte zwannen, zwatte zwannen	64
V ere meensken	65
Meensken	67
Paradox	68
Lot	69
Sleur	70
Et gelijk van tante Jantien	71
Ze lopen deur Den Haag	72
Liek as Levi	74
Inhoud	76

Vertical line of text or markings along the left edge.

Horizontal line of text or markings at the bottom left corner.

Van Johan Veenstra verscheen bij de Stichting Stellingwarver Schrieversronte:

Wilde Gaanzen, verhaelen en riempies, 1974

Fluitekruid, verhaelen, 1977

As de wilde roze bluut, gedichten, 1979

Een vlinder van zulver, roman, 1981

Naachs goelen de honnen, roman, 1984

Lamert en Lutske, verhaelen, 1987

De toren van De Lichtmis, gedichten, 1988

Vertical line of text or markings on the left side of the page.

Et is van alle tiden en dat zal et de hielten blieden, ok in bevreuen literaire vorm: dat onbestemde gevuul van een tekot an gelok. Et wark van Johan Veenstra is d'r van deurdrenkt. Somstieden van een gevuul van ienzemhied, van gemis van de aander - vaeker nog van et smattelik besef dat mit et verleden ok een goed diel van et gelok verdwenen is. Wat overblijft is et oproepen en vaasteholen van beelden van vroeger en de gevulens die daorbij heuren. En zo leeft et oolde veerder, as herinnerings die een eigen leven leiden. As de dichter beweert: 'Herinnerings bin slietel, kaf in de wiend', dan klinkt dat as een klaacht.

Weinig woorden bin zovule bruukt en misbruukt: 'gelok' is een abstrakt begrip en daarom zo geveerlik. Om d'r mit ommegeaon te kunnen zal de dichter et vertaelen moeten, in aandere woorden en konkrete beelden, die et cliché verteerber maeken moeten. Dat is een voestriegel.

Mar Johan Veenstra nuumt zien gevulens bij heur naeme en bruukt ofsleten beelden bij et leven: 'Ik weet ja dat et nooit wat wodt, / dat keer op keer 't gelok verstomt. / As uut et oost et donker vlocht / en staorigan et daglocht komt.' En et wondere is dat et kan, dat disse gedichten juist deur heur direkthied slim geleufweerdig blieden te wezen. Allierend de titel vormt een uutzundering, as om de eigen spulriegels te bevestigen. De bundel die *Zeerte* hieten kund hadde, wodt *De toren van De Lichtmis* nuumd. Et symbool veur eerst et verlös en dan et behoold van wat de dichter lief en vertrouwd is, wodt zo tot vlagge die bij uutstek de laeding van de hiele bundel dekt.

Johan Veenstra staot d'r omme bekend dat hi' as gien aander zien lat hoe mooi et Stellingwarfs is en hoe beeldend: een tael die, zoas hier, 'onderstruupt laand' behalven onder waeter zeldzem onder woorden brengt. Ok over de ironie die hi' veerdig uutstrijt, et liefst over ni'jmoodsigheden is al vaeke pocht. Mar wat disse poëzie veural uutstraolt, is een verbaozende utdrokkingskracht en zuverhied, mit, veur mien gevuul, et gedicht 'Pries' as angriepend hoogtepunt. 'Ik ken je deur en deur, / k Verstaot je zonder praoten', kan et ienvooldiger en toch veulzeggender?

De toren van De Lichtmis staot veur een tal ingrevende gedichten.

REMCO HEITE